

9 Μαΐου 2021

Κυριακή Θωμᾶ: Ἄπιστία καὶ θεία συγκατάβαση (Καλλιακμάνης π.Βασίλειος Καθηγητοῦ Τμήματος Θεολογίας Α.Π.Θ.)

/ [Γενικά Θέματα](#)

α) Ἡ θεία συγκατάβαση ὡς συνέχεια τοῦ μυστηρίου τῆς θείας κένωσης δὲν περιορίζεται στὸν Σταυρὸ καὶ τὴν ταφή. Συνεχίζεται καὶ μετὰ τὴν Ἀνάσταση. Ὁ ἀναστὰς Κύριος δὲν ἤλθε νὰ ἐπιβάλει βιαίως τὸ χαρμόσυνο μήνυμα τῆς

Ἀναστάσεως στοὺς ἀνθρώπους. Οὐτε τοὺς ὑποχρέωσε νὰ τὸ ἀσπασθοῦν ἀπροϋπόθετα. Ἀποδέχεται καὶ ὡς δοξασμένος Κύριος νὰ γίνει ἀντικείμενο ἔρευνας. Ἀναγνωρίζει στὸν Θωμᾶ τὴ λογικὴ ἀδυναμία νὰ πιστέψει καὶ συγκαταβαίνει γιὰ μίᾶ ἀκόμη φορὰ στὴν ἀνθρώπινη ἀμφισβήτηση.

β) Ἐὰν δοῦμε ὅμως συνοπτικὰ τὸ περιεχόμενον τοῦ σημερινοῦ εὐαγγελίου, ὅπως περιγράφεται ἀπὸ τὸν εὐαγγελιστὴ Ἰωάννη (Ἰωάν. 20.19-29). Μετὰ τὴν σταύρωσιν καὶ τὴν ταφὴν τοῦ Ἰησοῦ οἱ μαθητὲς σκορπίστηκαν καὶ φόβος κατέλαβεν τὰς ψυχὰς αὐτῶν. Ὁ διδάσκαλός αὐτῶν εἶχε θανατωθεῖ μὲ ἀτιμωτικὸ θάνατον. Καὶ οἱ ἴδιοι κινδύνευαν ἀπὸ τὴν μήνην τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων. Συγχρόνως μὲ δυσπιστίαν ἄκουγαν τὰς διαβεβαιώσεις τῶν μυροφόρων γυναικῶν, ὅτι εἶδαν τὸν ἀναστημένον Κύριον.

γ) Κι ἐνῶ οἱ μαθητὲς τὸ ἑσπέρας τῆς Κυριακῆς ἦσαν συναγμένοι στὸ ὑπερῶον «διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων», καὶ παρότι οἱ πόρτες ἦσαν κλειστές, παρουσιάστηκε ὁ Κύριος καὶ τοὺς λέγει: «Ἡ εἰρήνη νὰ εἶναι μαζί σας». Ταυτόχρονα τοὺς ἔδειξε τὰ χέρια καὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῦ. Οἱ μαθητὲς χάρηκαν πού εἶδαν τὸν Κύριον. Στὴ συνέχεια φύσηξεν ἐπὶ τὰ πρόσωπά αὐτῶν λέγοντας: «Λάβετε Πνεῦμα ἅγιον, ἐὰν συγχωρήσετε τὰς ἁμαρτίας κάποιου τοῦ εἶναι συγχωρημένους· ἂν δὲν τὶς συγχωρήσετε, θὰ μείνουν ἀσυγχώρητοι». Ὁ Θωμᾶς δὲν ἦταν μαζί αὐτῶν ὅταν ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς. Τοῦ εἶπαν οἱ ἄλλοι μαθηταί: «Εἶδαμε τὸν Κύριον». Ἐκεῖνος ἀπαντᾷ: «Ἐὰν δὲν δῶ τὰ χέρια αὐτοῦ καὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῦ καὶ δὲν βάλω τὸ δάκτυλό μου ἐν αὐτῇ καὶ δὲν βάλω τὸ χεῖρ μου ἐπὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, δὲν θὰ πιστέψω».

δ) Ὑστερὰ ἀπὸ ὀκτὼ ἡμέρας ἦταν πάλιν οἱ μαθητὲς συναγμένοι στὸ σπίτι καὶ ὁ Θωμᾶς μαζί αὐτῶν. Ἐρχεται ὁ Χριστός, καὶ ἐνῶ οἱ πόρτες ἦσαν κλειστές, στάθηκε ἐν μέσῳ αὐτῶν καὶ τοὺς εἶπε: «Ἡ εἰρήνη νὰ εἶναι μαζί σας». Ἐπειτα λέγει πρὸς τὸν Θωμᾶ: «Φέρε τὸ δάκτυλό σου ἐδῶ καὶ κοίταξεν τὰ χέρια μου καὶ φέρε τὸ χεῖρ σου καὶ βάλε τὸ ἐπὶ τὴν πλευρὰν μου καὶ μὴ γίνου ἄπιστος ἀλλὰ πιστός». Ὁ Θωμᾶς ἀποκρίθηκε: «Ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου».

ε) Τὸ πρῶτον μέρος τοῦ εὐαγγελίου, πού ἀναφέρεται ἐπὶ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ Κυρίου πρὸς τοὺς μαθητὲς ἐκτός τοῦ Θωμᾶ, ἀναγινώσκειται ἐν διαφόροις γλῶσσαις ἐπὶ τὸν ἑσπερινόν τῆς Ἀγάπης τοῦ Πάσχα. Ὅταν κάποιος ζεῖ τὸ μυστήριον τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καὶ ἡ καρδιὰ αὐτοῦ γεύεται τὴν σταυροαναστάσιμον ἐμπειρίαν αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην νὰ τὴν ἐκφράσῃ καὶ πρὸς τοὺς ἕξω. Ἔτσι τὸ φῶς τῆς λαμπρῆς ἐκχέεται καὶ ἐπὶ ἄλλους λαούς, φυλὰς καὶ γλῶσσας. Τηρεῖται, ἔστω συμβολικὰ μὲ τὸν τρόπον αὐτόν, ἡ ἐντολὴ τοῦ Χριστοῦ πρὸς τοὺς μαθητὲς νὰ κηρύξουν τὴν Ἀνάστασιν «εἰς πάντα τὰ ἔθνη». Ἡ βεβαιότης γιὰ τὴν ἀλήθειαν καθιστᾷ ἀναγκαίαν τὴν μαρτυρίαν πρὸς καθὲν ἄνθρωπον καλῆς προαίρεσης. Στὰ λειτουργικὰ βιβλία περιλαμβάνεται τὸ σημερινὸ εὐαγγέλιον καὶ ἐν τούτοις καὶ ἀπαγγέλλονταν ἐμμελῶς ἐν τῇ Μ. Ἀσίᾳ, ὅπου προφανῶς ἔρχονταν καὶ τὸ ἄκουγαν Τοῦρκοι ἀλλὰ καὶ κρυπτοχριστιανοί.

στ) Ὁ ἀπόστολος Θωμᾶς ἀποτέλεσεν ἐν τῇ διαβάσει τῶν αἰώνων τὸ σύμβολον τοῦ «ἀπίστου». Ὅμως, ὁ Θωμᾶς δὲν ἦταν ἄπιστος. Ἦταν εἰλικρινῆς ἀναζητητὴς τῆς

ἀλήθειας. Ἡ ἀμφισβήτησή του ἦταν γνήσια. Δὲν εἶχε ἰδεολογικὸ ὑπόβαθρο καὶ ἀντιχριστιανικὸ πνεῦμα. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ Χριστὸς ἀνταποκρίνεται καὶ διαλύει τὶς ἀμφιβολίες του. Φανερῶνεται καὶ δὲν ἀρνεῖται νὰ ψηλαφηθεῖ ἀπὸ τὸν «ἄπιστο» μαθητὴ του. Τὰ λειτουργικὰ κείμενα κάνουν λόγο γιὰ «καλὴ ἀπιστία» τοῦ Θωμᾶ, διότι αὐτὴ γέννησε τὴ βέβαιη πίστη. Στὸ τέλος τοῦ εὐαγγελίου φαίνεται ὁ Κύριος νὰ ἐπιτιμᾷ τὸν Θωμᾶ. «Ἐπειδὴ μὲ εἶδες, πίστεψες», τοῦ λέει. «Μακάριοι ἐκεῖνοι ποὺ δὲν μὲ εἶδαν καὶ ὅμως πίστεψαν». Ἔτσι μακαρίζονται οἱ χριστιανοὶ ὅλων τῶν αἰώνων, ποὺ ἀποδέχονται καὶ βιώνουν τὸ κήρυγμα τῆς Ἀναστάσεως.

ζ) Ἴσως κάποιος ἀναρωτηθεῖ: Γιατί ὁ ἀναστημένος Χριστὸς ἐπέλεξε νὰ ἐμφανισθεῖ στοὺς μαθητές, τὸν Θωμᾶ καὶ τὶς μυροφόρες καὶ δὲν παρουσιάσθηκε κατευθεῖαν στοὺς σταυρωτὲς του, γιὰ νὰ πιστέψουν καὶ ἐκεῖνοι; Στὸ ἐρώτημα αὐτὸ ἀπαντᾷ ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος: «Ἄν ὑπῆρχε ἐλπίδα νὰ τοὺς ἐλκύσει στὴν πίστη, δὲν θὰ ἀμελοῦσε νὰ φανερωθεῖ σὲ ὅλους. Κι αὐτὸ τὸ ἀπέδειξε ἡ ἀνάσταση τοῦ Λαζάρου, ποὺ ἦταν τέσσερις μέρες νεκρὸς καὶ τὸν ἀνέστησε μπροστὰ στὰ μάτια ὅλων. Παρὰ ταῦτα, ὄχι μόνο δὲν ἐλκύσθηκαν στὴν πίστη, μὰ ἐξαγριώθηκαν ἐναντίον τοῦ Χριστοῦ, ὥστε ἤθελαν νὰ σκοτώσουν καὶ αὐτὸν καὶ τὸν Λάζαρο». Τέλος, τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ «ἄπιστος» μαθητὴς θυσίασε μαρτυρικὰ τὴ ζωὴ του, γιὰ νὰ μεταφέρει τὸ ἐλπιδοφόρο ἀναστάσιμο μήνυμα στὰ βάθη τῆς Ἀνατολῆς, ἀποτελεῖ μία ἀκόμη μαρτυρία τῆς Ἀνάστασης καὶ δικαιώνει τὴ θεία συγκατάβαση.

Πηγή: agiazoni.gr